

ปัจจัยเชิงสาเหตุของทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที ส่งผลต่อสมรรถนะโซ่อุปทานของ ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่

Causal Factors of Real-Time Supply Chain Visibility Affecting Supply Chain Performance in Modern Retail Businesses

มัทธนาวี เพ็งมณี¹ และ อังกูร ลาภธเนศ²

Matthanavee Pengmanee¹ and Ungul Laptaned²

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Graduate School of Management Studies of Sripatum University, Thailand

Corresponding Author E-mail: matthanaveemay@gmail.com¹

Received: 2024-7-25; Revised: 2025-3-30; Accepted: 2025-3-31

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที และสมรรถนะโซ่อุปทานในธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่ 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลปัจจัยเชิงสาเหตุของทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีส่งผลต่อสมรรถนะโซ่อุปทานในธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่ และ 3) เพื่อสร้างแบบจำลองของปัจจัยเชิงสาเหตุของทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีส่งผลต่อสมรรถนะโซ่อุปทานในธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และแบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาและ สถิติอนุมาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญคือการบูรณาการกระบวนการส่งผลต่อทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที การบูรณาการกระบวนการส่งผลต่อสมรรถนะโซ่อุปทาน 2) ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านการจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์ส่งผลต่อทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที การจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์ส่งผลต่อสมรรถนะโซ่อุปทาน โลจิสติกส์ดิจิทัลส่งผลต่อทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที โลจิสติกส์ดิจิทัลส่งผลต่อสมรรถนะโซ่อุปทาน และทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีส่งผลต่อสมรรถนะโซ่อุปทาน 3) แบบจำลองสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปพัฒนากลยุทธ์ที่สำคัญคือด้านการบูรณาการกระบวนการ การจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์, โลจิสติกส์ดิจิทัลเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับธุรกิจ

คำสำคัญ: ทัศนวิสัยโซ่อุปทาน, โซ่อุปทานแบบทันที, สมรรถนะโซ่อุปทาน, ธุรกิจค้าปลีก, ปัจจัยเชิงสาเหตุ

Abstract

This Article aimed to study 1) to study the causal factors affecting real time supply chain visibility and supply chain performance, 2) to study the influence of causal factors of real time supply chain visibility affecting the supply chain performance in the modern retail business, and 3) construct a model of the causal factors of real time supply chain visibility affecting the supply

chain performance in the modern retail business. Collected data by questionair and interview forms, analysis and descriptive data was made by descriptive statistics and content analysis.

The research results were found that 1) causal factors of process integration affects real time supply chain visibility 2) causal factors of process integration affects supply chain performance through real time supply chain visibility, predictive data management affects real time supply chain visibility, predictive data management affects supply chain performance through real time supply chain visibility, digital logistics affects real time supply chain visibility, digital logistics affects supply chain performance through real time supply chain visibility, and real time supply chain visibility affects supply chain performance and 3) construct a model of the causal factors of modern retail businesses can use the research findings to develop strategies for process integration, predictive data management, and digital logistics to gain a competitive advantage for their businesses.

Keywords: Supply Chain Visibility, Real-Time Supply Chain, Supply Chain Performance, Retail Businesses, causal factors

บทนำ

การแข่งขันของธุรกิจมีแนวโน้มรุนแรงขึ้นจากคู่แข่งรายใหม่ทั้งในและต่างประเทศที่เห็นช่องทางการเติบโตของภาคค้าปลีกไทยรวมถึงคู่แข่งจากร้านค้าออนไลน์ ซึ่งมีทิศทางเติบโตอย่างก้าวกระโดด ผู้ประกอบการจึงต้องเร่งปรับกลยุทธ์ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วเพื่อขยายฐานรายได้และกลุ่มลูกค้าในระยะยาว ทั้งนี้ ร้านค้าปลีกมีการปรับสู่การซื้อขายสินค้าออนไลน์ ซึ่งรวมถึงสินค้ากลุ่มอาหารและสินค้าอุปโภคบริโภค อีกทั้งผู้ประกอบการค้าปลีกก็ต้องเร่งทบทวนและปรับกลยุทธ์สู่ตลาดออนไลน์มากขึ้นและเร็วขึ้น โดยเลือกแพลตฟอร์มที่เหมาะสมกับสินค้าและสามารถตอบโจทย์กลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้ ขณะที่คุณภาพการให้บริการทั้งด้านความสะดวก ความปลอดภัย และความรวดเร็วในการจัดส่งสินค้าไปถึงมือผู้ซื้อถือเป็นปัจจัยหลักในการแข่งขันของธุรกิจ และอาจเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการดำเนินธุรกิจค้าปลีกในอนาคต จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาถึงทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที (Real Time Supply Chain Visibility) อาจจะมีผลกระทบต่อสมรรถนะโซ่อุปทาน (Supply Chain Performance) ซึ่งสมรรถนะโซ่อุปทานหมายถึง สมรรถนะในแต่ละขั้นตอนของโซ่อุปทานอีคอมเมิร์ซคือการปรับต้นทุนให้เหมาะสม ลดความไร้ประสิทธิภาพ ปรับปรุงความเร็ว และตอบสนองความคาดหวังของลูกค้า (Zhang et al., 2019; Zhang et al., 2021; Saleheen and Habib, 2022)

การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีส่งผลต่อสมรรถนะโซ่อุปทานของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ อันจะเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่สามารถนำตัวแบบการบูรณากระบวนการ การจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์ และโลจิสติกส์ดิจิทัลเพื่อเพิ่มทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีและเพิ่มสมรรถนะโซ่อุปทาน ใช้ประกอบการดำเนินธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ สร้างความสามารถทางการแข่งขันให้กับธุรกิจ

และยังสามารถพัฒนาระบบการจัดการร้านค้าปลีกสมัยใหม่ให้ก้าวหน้า ส่งผลให้ส่งเสริมการพัฒนาทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที และปรับเปลี่ยนสมรรถนะโซ่อุปทานของธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่ในประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีและสมรรถนะโซ่อุปทานในธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุของทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีส่งผลต่อสมรรถนะโซ่อุปทานในธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่
3. เพื่อสร้างแบบจำลองของปัจจัยเชิงสาเหตุของทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีส่งผลต่อสมรรถนะโซ่อุปทานในธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่

การทบทวนวรรณกรรม

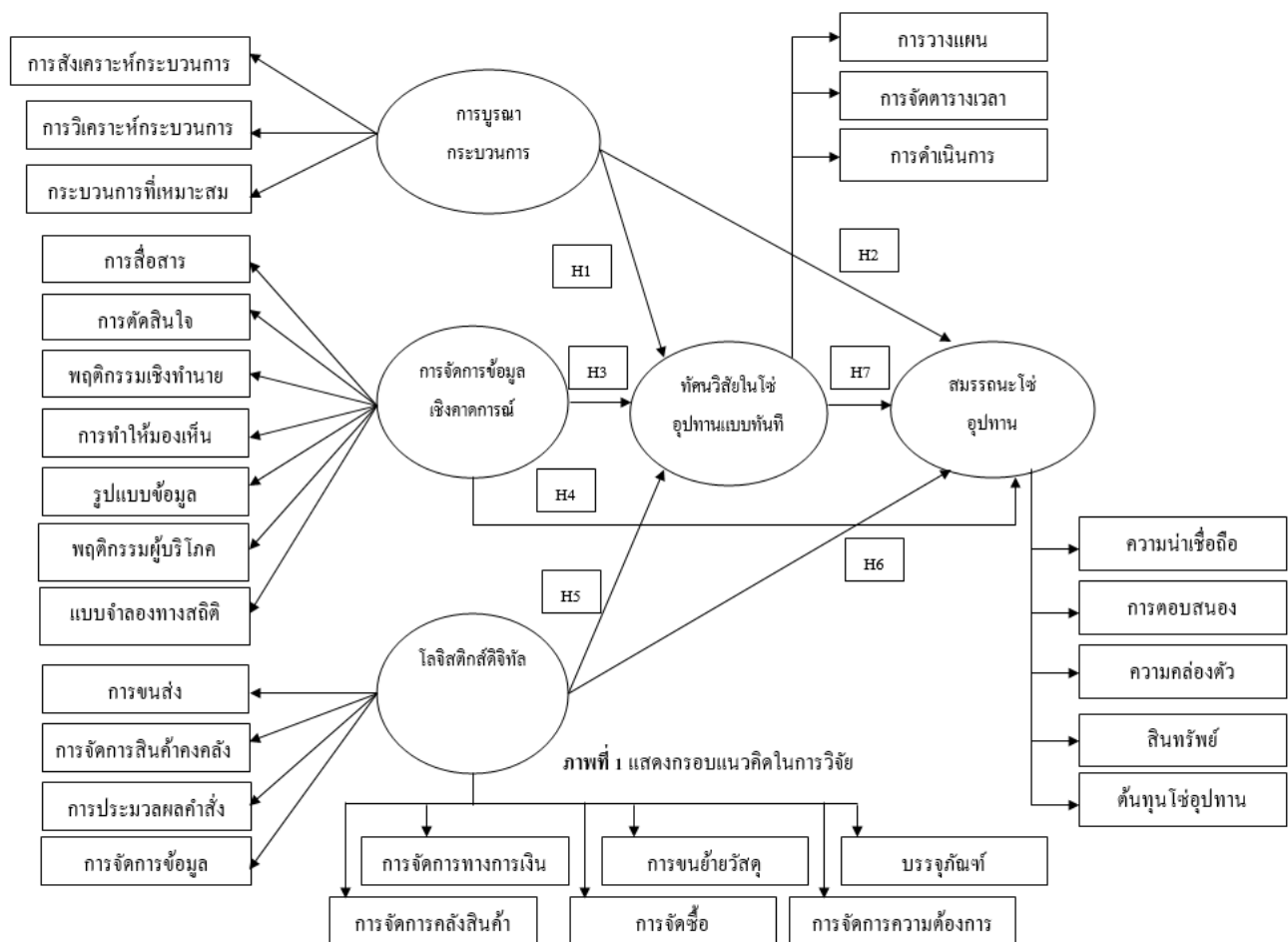
การศึกษาถึงปัจจัยเชิงสาเหตุของการตลาดเจเนอเรชั่นสำหรับสื่อสังคมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของลูกค้าในธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ ครึ่งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับ การบูรณาการกระบวนการ, การจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์, โลจิสติกส์ดิจิทัล, ทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที, และสมรรถนะโซ่อุปทานดังต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการกระบวนการและทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที ได้เสนอโดย Hulstijn et al. (2012) ว่า การปฏิบัติตามกฎระเบียบในการค้าระหว่างประเทศสามารถปรับปรุงได้โดยการอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนเอกสารการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเพิ่มการมองเห็นโซ่อุปทาน สิ่งสำคัญสำหรับการยอมรับแนวคิดการมองเห็นโซ่อุปทานคือความไว้วางใจในความน่าเชื่อถือของข้อมูล สิ่งนี้ขึ้นอยู่กับทั้งความสมบูรณ์ของข้อมูล (ไม่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลอย่างผิดกฎหมาย) และความสมบูรณ์ของการไหลของสินค้า (ไม่มีการเพิ่มหรือนำสินค้าออกไปโดยไม่รู้ตัว) ความท้าทายคือการพิจารณาว่าแนวคิดเรื่องความสมบูรณ์เหล่านี้มีรูปแบบการเชื่อมโยงกันอย่างไร ซึ่งรูปแบบการเชื่อมโยงจะทำให้ผู้บริหารหรือนักการตลาดสามารถ ประเมินบทบาทสำคัญในการแบ่งปันข้อมูลในโซ่อุปทานโดยเน้นย้ำถึงผลกระทบที่มีต่อการพิจารณาโซ่อุปทาน การทำงานร่วมกัน ความคล่องตัว และสมรรถนะของโซ่อุปทาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาเสนอว่าการแบ่งปันข้อมูล โซ่อุปทาน การทำงานร่วมกัน และความคล่องตัวโดยรวมมีอิทธิพลที่สำคัญทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสมรรถนะของโซ่อุปทาน (Baah et al. , 2021) ทั้งนี้ อิทธิพลที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมนั้น Firmansyah & Siagian (2022) ได้เสนอให้มีตรวจสอบผลกระทบของการแบ่งปันข้อมูลต่อสมรรถนะของโซ่อุปทานผ่านการจัดการคุณภาพของซัพพลายเออร์ อันจะนำไปสู่ความคล่องตัวของโซ่อุปทาน และนวัตกรรมของโซ่อุปทาน สอดคล้องกับข้อเสนอของ Nguyen & Hoang (2022) ที่เสนอว่าอิทธิพลของไอทีที่มีต่อสมรรถนะของโซ่อุปทานการท่องเที่ยว โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแบ่งปันข้อมูล และ แลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ จะทำให้สามารถพัฒนาปรับปรุงสมรรถนะของโซ่อุปทานให้มีคุณค่าต่อองค์การเพิ่มมากขึ้น

ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์และทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที Pradhan et al. (2022) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงผลกระทบของการคาดการณ์ต่อการจัดการโซ่อุปทาน การวิเคราะห์

เชิงคาดการณ์กำลังขยายตัว และหลายองค์กรกำลังใช้เทคโนโลยีนี้เพื่อผลประโยชน์และผลกำไรที่ดีขึ้น โซ่อุปทานประกอบด้วยภาคส่วนต่างๆ ซึ่งสามารถปลูกฝังเทคโนโลยีนี้เพื่อการเพิ่มสมรรถนะโดยรวม อันจะทำให้สามารถวางแผนจากข้อมูลที่ได้คาดการณ์นั้นได้อย่างมีคุณค่า และ Shashi et al. (2022) ได้ศึกษาถึงการตรวจสอบบทบาทของการใช้งานดิจิทัลหรือข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อนำมาประกอบการปรับปรุงสมรรถนะของโซ่อุปทาน ด้วยเทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ในโซ่อุปทานของผลิตภัณฑ์ จะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ผู้บริหารได้พิจารณากำหนดแนวทางการดำเนินงานของโซ่อุปทานได้อย่างมีคุณค่าตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง นอกจากนี้ยังช่วยในการคาดการณ์ความต้องการ ระบบอัตโนมัติ เพิ่มสมรรถนะการบำรุงรักษาเชิงคาดการณ์ และปกป้องความสมบูรณ์ของโซ่อุปทานในผลิตภัณฑ์หรือบริการของธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย สามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : ผู้วิจัย, 2566

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ โดยแบ่งประเภทธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ ดังนี้ 1) ห้างสรรพสินค้า (Department Store) 2) ซูเปอร์มาร์เก็ต (Supermarket) 3) ร้านสะดวกซื้อ (Convenience Store) 4) ร้านค้าปลีกเฉพาะอย่าง (Specialty Store) และ 5) ร้านค้าปลีกขนาดเล็ก (Grocery Store)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่ จำนวน 7,685 ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่ จำนวน 620 ราย ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเทคนิคโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modelling) โดยการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรแฝง (Latent Variables) 5 ตัวแปร ตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variables) จำนวน 31 ตัวแปร ซึ่งได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยมีขนาดระหว่าง 15 ถึง 20 เท่าของจำนวนตัวแปรสังเกตได้ (Hair, et al., 2006) จึงถือได้ว่าเป็นจำนวนตัวอย่างที่เหมาะสม สำหรับการวิเคราะห์ ดังนั้น ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จึงได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน $15 \times 31 = 465$ ถึง $20 \times 31 = 620$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญรวม 5 ท่าน เพื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (IOC) ได้ค่า 0.8691 และ ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือหรือแบบสอบถาม (Reliability) ได้ค่า 0.9491

องค์ประกอบของแบบสอบถาม ประกอบด้วย 6 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อคำถามลักษณะส่วนบุคคลและองค์การ ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับห่วงโซ่อุปทานการตลาด ส่วนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มลูกค้าออนไลน์ ส่วนที่ 4 ข้อคำถามเกี่ยวกับช่องทางออนไลน์สู่ร้านค้า ส่วนที่ 5 ข้อคำถามเกี่ยวกับการตลาดเงินเนอเรชั่นสำหรับสื่อสังคม และ ส่วนที่ 6 ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของลูกค้า

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที ส่งผลต่อสมรรถนะโซ่อุปทานของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ ผู้วิจัยใช้หลักการวิเคราะห์สถิติโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modelling) เพื่อให้ได้รูปแบบและทราบถึงปัจจัยเชิงสาเหตุตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนด

ผลการวิจัย

ผลเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีและสมรรถนะโซ่อุปทานในธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่ พบว่า การบูรณาการกระบวนการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า การบูรณาการกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการนำแผนบูรณาการไปใช้งาน มากที่สุด รองลงมาคือ การประมวลข้อมูล การกำหนดคุณภาพข้อมูล และการประเมิน ส่วนการจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า การจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการ

ตัดสินใจ มากที่สุด รองลงมาคือ รูปแบบ พฤติกรรมเชิงทำนาย แบบจำลองทางสถิติ การทำให้มองเห็น การให้คะแนน การสื่อสาร การเรียนรู้ของโปรแกรมด้วยตัวเอง และพฤติกรรมผู้บริโภค ด้านโลจิสติกส์ดิจิทัล กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้านโลจิสติกส์ดิจิทัลโดยรวม อยู่ในระดับมาก และผลการพิจารณาตามรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดซื้อ มากที่สุด รองลงมาคือ บรรจภัณฑ์ การจัดการคลังสินค้า การขนย้ายวัสดุ การประมวลผลคำสั่ง การจัดการสินค้าคงคลัง การจัดการความต้องการ การจัดการทางการเงิน การจัดการข้อมูล และการขนส่ง ด้านทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ด้านการดำเนินการ มากที่สุด รองลงมาคือ การจัดตารางเวลา และการวางแผน และด้านสมรรถนะโซ่อุปทาน กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะโซ่อุปทาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านสินทรัพย์ มากที่สุด รองลงมาคือ ต้นทุนโซ่อุปทาน ความน่าเชื่อถือ ความคล่องตัว และการตอบสนอง

ผลการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุของทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีส่งผลต่อสมรรถนะโซ่อุปทานในธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่ พบว่า ด้านการบูรณาการกระบวนการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที (RTSCV) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.15 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะโซ่อุปทาน (SCP) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.21 (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ด้านการจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที (RTSCV) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.58 (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) และมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะโซ่อุปทาน (SCP) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.09 (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ด้านโลจิสติกส์ดิจิทัลมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที (RTSCV) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.13 (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) และมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะโซ่อุปทาน (SCP) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.22 (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ด้านทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะโซ่อุปทาน (SCP) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.55 (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) และโดยสรุปพบว่าการบูรณาการกระบวนการ, การจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์ และโลจิสติกส์ดิจิทัล มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อสมรรถนะโซ่อุปทาน (SCP) โดยผ่านทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที (RTSCV) มีโดยมีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.08, 0.11 และ 0.32 ตามลำดับ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01)

การสร้างแบบจำลองของปัจจัยเชิงสาเหตุของทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีส่งผลต่อสมรรถนะโซ่อุปทานในธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถนำมาสร้างแบบจำลองจากผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจและการสังเคราะห์นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดชื่อตัวแบบจำลองทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีที่ส่งผลต่อสมรรถนะโซ่อุปทานว่า Real Time Visibility for Supply Chain Performance Model (หรือ RTVSCM Model)



ภาพที่ 2 แบบจำลอง Real Time Visibility for Supply Chain Performance

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 และ 2 พบว่า การบูรณาการกระบวนการทำให้มั่นใจได้ว่าฟังก์ชันการทำงานต่าง ๆ จะสอดคล้องกันได้อย่างราบรื่น ช่วยให้การไหลเวียนของข้อมูลตลอดโซ่อุปทานเป็นไปอย่างราบรื่นช่วยให้สามารถตรวจสอบสินค้าคงคลัง คำสั่งซื้อ และการจัดส่งได้แบบทันที ช่วยเพิ่มการมองเห็นกิจกรรมโซ่อุปทาน โดยพื้นฐานแล้ว การบูรณาการกระบวนการเป็นพื้นฐานในการบรรลุทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีที่มี

ประสิทธิภาพ โดยสอดคล้องกับการศึกษาของ Hulstijn et al. (2012) ที่ศึกษาพบว่า การบูรณาการกระบวนการมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มสมรรถนะโซ่อุปทานโดยช่วยให้ทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที ด้วยการประสานฟังก์ชันการปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่นและอำนวยความสะดวกในการไหลเวียนของข้อมูลทั่วทั้งโซ่อุปทานอย่างราบรื่น การบูรณาการกระบวนการทำให้มั่นใจได้ว่าผู้ค้าปลีกจะสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับสินค้าคงคลัง คำสั่งซื้อ และการจัดส่งได้ทันเวลา การเปิดเผยข้อมูลนี้ช่วยให้ผู้ค้าปลีกสามารถคาดการณ์ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ระบุปัญหาคอขวด และทำการตัดสินใจอย่างรอบรู้โดยทันที ซึ่งท้ายที่สุดจะนำไปสู่สมรรถนะโซ่อุปทานที่ดีขึ้น โดยพื้นฐานแล้ว การบูรณาการกระบวนการส่งผลโดยตรงต่อสมรรถนะโซ่อุปทาน โดยช่วยให้ผู้ค้าปลีกใช้ประโยชน์จากการทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที เพื่อการตัดสินใจที่ดีขึ้นและประสิทธิภาพการดำเนินงาน นอกจากนี้ ผลการศึกษาของ Firmansyah & Siagian (2022) ยังพบว่าการจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์ช่วยเพิ่มทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีโดยใช้ประโยชน์จากการวิเคราะห์ขั้นสูงเพื่อคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตและพฤติกรรมของลูกค้า ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมหาศาลแบบทันที โมเดลเชิงคาดการณ์จะให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับรูปแบบอุปสงค์ แนวโน้มของตลาด และการหยุดชะงักที่อาจเกิดขึ้น ช่วยให้ผู้ค้าปลีกปรับระดับสินค้าคงคลังในเชิงรุก เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการปฏิบัติตามคำสั่งซื้อ และลดความเสี่ยง เพื่อให้มั่นใจว่าโซ่อุปทานจะตอบสนองและคล่องตัวมากขึ้น โดยพื้นฐานแล้ว การจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์ช่วยให้ผู้ค้าปลีกสามารถคาดการณ์และจัดการกับความท้าทายของโซ่อุปทานก่อนที่จะเกิดขึ้น ซึ่งท้ายที่สุดจะช่วยเพิ่มทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีและปรับปรุงสมรรถนะโซ่อุปทานโดยรวม โดยสอดคล้องกับการศึกษาของ Patrick et al. (2022) ที่ได้เสนอว่าการจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์ช่วยเพิ่มสมรรถนะโซ่อุปทานโดยตรงโดยใช้ประโยชน์จากทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบทันที แบบจำลองการคาดการณ์จะคาดการณ์รูปแบบอุปสงค์ แนวโน้มของตลาด และการหยุดชะงักที่อาจเกิดขึ้น ช่วยให้ผู้ค้าปลีกปรับระดับสินค้าคงคลังในเชิงรุก เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการปฏิบัติตามคำสั่งซื้อ และลดความเสี่ยง ส่งผลให้โซ่อุปทานมีความคล่องตัวและตอบสนองมากขึ้น โดยสรุป การจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์ช่วยปรับปรุงสมรรถนะโซ่อุปทานผ่านผลกระทบโดยตรงต่อทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที ช่วยให้ผู้ค้าปลีกสามารถตัดสินใจได้ทันเวลาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยรวม นอกจากนี้ยังพบว่า โลจิสติกส์ดิจิทัลช่วยเพิ่มทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีโดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี เพื่อให้ข้อมูลที่แม่นยำและทันสมัยเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสินค้า ด้วยการแปลงกระบวนการโลจิสติกส์ให้เป็นดิจิทัล ผู้ค้าปลีกสามารถติดตามการจัดส่ง ตรวจสอบระดับสินค้าคงคลัง และเพิ่มประสิทธิภาพเส้นทางการขนส่งแบบทันทีที่ทัศนวิสัยที่เพิ่มขึ้นนี้ช่วยให้ผู้ค้าปลีกสามารถระบุปัญหา ติดตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพ และตัดสินใจโดยมีข้อมูลประกอบได้ทันที ส่งผลให้โซ่อุปทานตอบสนองและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยพื้นฐานแล้ว โลจิสติกส์ดิจิทัลส่งผลโดยตรงต่อทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันที โดยการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานและเครื่องมือที่จำเป็นในการติดตามและจัดการการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์อย่างมีประสิทธิภาพ (Freichel et al., 2022 ; Xiang et al., 2021)

โลจิสติกส์ดิจิทัลช่วยเพิ่มสมรรถนะโซ่อุปทานโดยตรงโดยทำให้เกิดทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีด้วยการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี โลจิสติกส์ดิจิทัลจึงให้ข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัยเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสินค้า การมองเห็นนี้ช่วยให้ผู้ค้าปลีกเพิ่มประสิทธิภาพเส้นทางการขนส่ง ติดตามการจัดส่ง และตรวจสอบระดับสินค้าคงคลังแบบทันที ซึ่งนำไปสู่ประสิทธิภาพและการตอบสนองที่ดีขึ้น โดยพื้นฐานแล้ว โลจิสติกส์ดิจิทัลช่วยอำนวยความสะดวกในการตัดสินใจและประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ดีขึ้น เพิ่มสมรรถนะโซ่อุปทานในท้ายที่สุดผ่าน

ผลกระทบโดยตรงต่อการมองเห็นแบบทันที โดยสอดคล้องกับการศึกษาของ Hye et al. (2020) ที่ศึกษาพบว่า ทัศนวิสัยในโช้คอัพทานแบบทันทีช่วยเพิ่มสมรรถนะโช้คอัพทานโดยตรงด้วยการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัยเกี่ยวกับระดับสินค้าคงคลัง สถานะคำสั่งซื้อ และการหยุดชะงักที่อาจเกิดขึ้น ด้วยข้อมูลเชิงลึกแบบทันที ผู้ค้าปลีกสามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์หรืออุปทานได้อย่างรวดเร็ว การมองเห็นนี้ช่วยให้มีการประสานงานที่ดีขึ้นระหว่างพันธมิตรในโช้คอัพทาน การปฏิบัติตามคำสั่งซื้อที่รวดเร็วขึ้น และการแก้ไขปัญหาเชิงรุก ส่งผลให้ประสิทธิภาพดีขึ้นและความพึงพอใจของลูกค้าและโดยพื้นฐานแล้ว ทัศนวิสัยในโช้คอัพทานแบบทันทีช่วยให้ผู้ค้าปลีกระบุโอกาสในการเพิ่มประสิทธิภาพและลดความเสี่ยง ซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนสมรรถนะโช้คอัพทานโดยรวม (Saqib, 2021)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัย ทำให้ได้ข้อค้นพบทางวิชาการเกี่ยวกับการอธิบายถึงปัจจัยเชิงสาเหตุของทัศนวิสัยในโช้คอัพทานแบบทันทีที่ส่งผลต่อสมรรถนะโช้คอัพทานจากผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่ โดยผลของการวิจัยในครั้งนี้ทำให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ที่ส่งผลกระทบต่อตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทัศนวิสัยในโช้คอัพทานแบบทันทีและสมรรถนะโช้คอัพทาน ซึ่งสามารถที่จะนำไปพัฒนา และต่อยอดในเชิงวิชาการเพื่อศึกษา และนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงวิชาการในด้านอื่น ๆ ต่อไป รวมถึงผลการวิจัยทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่ สามารถสร้างการบูรณาการกระบวนการ เพื่อเพิ่มทัศนวิสัยในโช้คอัพทานแบบทันทีและสมรรถนะโช้คอัพทาน บนพื้นฐานของการจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์ และส่งเสริมโลจิสติกส์ดิจิทัลได้ ที่ผู้ประกอบการสามารถนำไปปรับปรุงการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ คือ รูปแบบร้านค้าปลีกเปลี่ยนเป็นร้านค้าทันสมัยลดการพึ่งพาผู้ค้าส่ง ผู้ประกอบการมักเป็นนายทุนรายใหญ่ที่มีเครือข่ายสาขาจำนวนมาก และยังเป็นผู้ซื้อรายใหญ่จึงมีอำนาจต่อรองเหนือผู้ผลิตหรือตัวแทนจำหน่ายสินค้า มีการบริหารจัดการร้านค้าอย่างเป็นระบบมีการจัดการระบบขนส่งและบางรายมีศูนย์กระจายสินค้าที่ทันสมัย ตลอดจนการนำเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มาใช้เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการตลาด ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่จากแบบสอบถามออนไลน์ และการสัมภาษณ์เชิงลึกธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่ ผลการวิเคราะห์สรุปว่า การบูรณาการกระบวนการส่งผลต่อทัศนวิสัยในโช้คอัพทานแบบทันที, การบูรณาการกระบวนการส่งผลต่อสมรรถนะโช้คอัพทาน, การจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์ส่งผลต่อทัศนวิสัยในโช้คอัพทานแบบทันที, การจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์ส่งผลต่อสมรรถนะโช้คอัพทาน, โลจิสติกส์ดิจิทัลส่งผลต่อทัศนวิสัยในโช้คอัพทานแบบทันที, โลจิสติกส์ดิจิทัลส่งผลต่อสมรรถนะโช้คอัพทาน, และทัศนวิสัยในโช้คอัพทานแบบทันทีส่งผลต่อสมรรถนะโช้คอัพทาน ฉะนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปพัฒนากลยุทธ์ด้านการบูรณาการกระบวนการ, การจัดการข้อมูลเชิงคาดการณ์, โลจิสติกส์ดิจิทัลเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับธุรกิจ

ข้อเสนอแนะ

1) การวิจัยในครั้งต่อไป ควรนำแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีที่ส่งผลต่อสมรรถนะโซ่อุปทานจากผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่ เพื่อทำการตรวจสอบโมเดลว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ต่อไป

2) การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยที่สำคัญตัวอื่นเพิ่มเติมที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของทัศนวิสัยในโซ่อุปทานแบบทันทีที่ส่งผลต่อสมรรถนะโซ่อุปทานจากผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าปลีกสมัยใหม่ เนื่องจากยังมีอีกหลายปัจจัยที่ผู้วิจัยยังไม่ได้นำมาศึกษา อาทิ เช่น

2.1) การเก็บข้อมูลในโซ่อุปทาน (Supply Chain Mapping) ได้แก่ กระบวนการจัดทำเอกสารข้อมูลระหว่างบริษัท ซัพพลายเออร์ และบุคคลที่มีส่วนร่วมในโซ่อุปทานของบริษัท เพื่อสร้างโครงข่ายไปทั่วโลกของเครือข่ายอุปทาน

2.2) การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี (Leverage Technology) ได้แก่ การค้นหาวิธีใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรและรายบุคคล ใช้ทรัพยากรที่ทันสมัยอย่างเชี่ยวชาญและใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในกิจกรรมการทำงาน

2.3) การลงทุนในการฝึกอบรมพนักงาน (Invest in Employee Training) ได้แก่ การลงทุนในการฝึกอบรมพนักงานจะเพิ่มผลกำไรโดยการลดค่าใช้จ่าย ซึ่งเกิดขึ้นในรูปแบบของผลประโยชน์ เช่น การลาออกที่ลดลง การฝึกอบรมยังช่วยเพิ่มรายได้ซึ่งมาในรูปแบบของการเติบโตของยอดขายที่แข็งแกร่งและผลผลิตที่สูงขึ้น

2.4) การติดตามความคืบหน้า (Monitor Progress) ได้แก่ การติดตามความคืบหน้าที่ช่วยให้สามารถรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ตั้งแต่เนิ่น ๆ เพื่อให้สามารถหาแนวทางแก้ไขและดำเนินการต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2565). *สารสนเทศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า*. ค้นเมื่อ 23 มีนาคม 2566, จาก <https://www.dbd.go.th/>
- Baah, C., et al. (2021). Effect of information sharing in supply chains: understanding the roles of supply chain visibility, agility, collaboration on supply chain performance. *Benchmarking: An International Journal*. DOI:10.1108/BIJ-08-2020-0453
- Firmansyah, H.S. and Siagian, H. (2022). Impact of information sharing on supply chain performance through supplier quality management, supply chain agility, and supply chain innovation. *Petra International Journal of Business Studies*, 5(2), 119-131.
- Freichel, S., Rutten, P., and Wortge, J. (2022). *Challenges of supply chain visibility in distribution logistics: a literature review*, 35, 453–466.
- Hair, J., Black, W., Babin, B., Anderson, R. & Tatham, R. (2006). *Multivariate Data Analysis*. (6th Edition). Pearson Prentice Hall: Upper Saddle River.



- Hulstijn, J., Overbeek, S., Aldewereld, H., and Christiaanse, R. (2012). Integrity of supply chain visibility: Linking information to the physical world. *Lecture Notes in Business Information Processing*, 112, 351-365.
- Hye, A.K.M., Miraz, M.H., Sharif, K.I.M., and Hassan, M.G. (2020). Factors affecting logistic supply chain performance: Mediating role of block chain adoption. *Test Engineering and Management*, 82, 9338 - 9348.
- Nguyen, Q.N. and Hoang, T.H.L. (2022). Estimates of the impact of information technology on the tourism supply chain performance in Vietnam. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 6(13), 96-106.
- Patrick, M., Anselemo, P.I., Ronoh, R., and Mbuguah, S. (2022). Impact of predictive analytics of big data in supply chain management on decision-making. *International Journal of Scientific Research in Computer Science Engineering and Information Technology*. August 2022.
- Pradhan, I., Sarwar, D., and Hosseinian-Far, A. (2022). Impact of predictive analytics on the strategic business models of supply chain management. *Integrated Business Models in the Digital Age, Principles and Practices of Technology Empowered Strategies*, June 2022, 207-249.
- Saleheen, F., & Habib, M. M. (2022a). *Supply chain resiliency, efficiency, and visibility in the post-pandemic era, Supply chain practice towards resilience*. IGI Global Publisher of Timely Knowledge.
- Saqib, Z.A. (2021). *Sustainable Supply Chain Management (SSCM): Effects of supply chain visibility and sustainable practices on small and medium-sized manufacturing enterprises' performance*. December 2021.
- Shashi, M., Gossett, K.D., and Easwar, M. (2022). *Exploring strategies to transition to big data analytics digital enablers in pharmaceutical supply chains*, May 2022.
- Xiang, L.Y., Hwang, H.J., Kim, H.K., and Mahmood, M. (2021). The use of big data analytics to improve the supply chain performance in logistics industry. *Software Engineering in IoT, Big Data, Cloud and Mobile Computing*, January 2021, 17-31.
- Zhang, J., Xiong, Q., Xu, W., and Zheng, P. (2021). Relationship between supply chain contract, supply chain behavior and agricultural supply chain performance. In the Proceedings of the Fifteenth International Conference on Management Science and Engineering Management, July 2021, 489-507.
- Zhang, Q., Ma, Z., and Li, X. (2019). Data standardization of geological information for rock tunnel engineering. In the Proceedings of the 3rd International Conference (ICITG), Guimarães, Portugal, 210-226.